EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 16.6.2025.
COM(2025) 290 final

ANNEX 24

PRILOG

Komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija

Stanje digitalnog desetljeća 2025.: nastavak izgradnje suverenosti i digitalne budućnosti EU-a

{SWD(2025) 290 final} - {SWD(2025) 291 final} - {SWD(2025) 292 final} -
{SWD(2025) 293 final} - {SWD(2025) 294 final} - {SWD(2025) 295 final}

European Commission

KRATKA IZVJEŠĆA ZA POJEDINE DRŽAVE

Rumunjska

Sažetak

Rumunjska ima dobro razvijenu infrastrukturu za fiksnu povezivost i jača svoju ulogu u ključnim tehnologijama kao što su poluvodiči, ali njezina je konkurentnost ograničena zbog trajnih nedostataka u istraživanju i razvoju, slabih inovacija MSP-ova i *start-up* poduzeća te sporog uvođenja tehnologija u nastajanju. Iako napreduje u području digitalnih javnih usluga, i dalje ima poteškoća u području digitalnih vještina, uključenosti i ugrađivanja održivosti u digitalnu infrastrukturu. U Rumunjskoj je razina ambicije za doprinos digitalnom desetljeću niska: postavljeno je 11 nacionalnih ciljeva, od kojih je 36 % usklađeno s ciljevima EU-a za 2030. Rumunjska u potpunosti slijedi svoje smjerove djelovanja (na temelju smjerova djelovanja koji su 2024. utvrđeni za 1 od 8 analiziranih ključnih pokazatelja uspješnosti). Primijenila je 40 % od 15 preporuka Komisije iz 2024. tako što je uvela nove mjere.

Rumunjska je i dalje predvodnik EU-a u fiksnoj povezivosti, ali potrebno je uložiti dodatne napore u području 5G mreže. Unatoč nedavnim mjerama, Rumunji imaju vrlo nisku razinu digitalnih vještina. Poduzeti su koraci za jačanje položaja Rumunjske u području proizvodnje poluvodiča. Ta država ubrzano radi i na poboljšanju digitalizacije javnih usluga, među ostalim uvođenjem novog državnog sustava u oblaku i prijavljivanjem sustava elektroničke identifikacije. Rumunjska ima poteškoća s integracijom digitalne tehnologije u poslovne aktivnosti. Potencijal umjetne inteligencije i analitike podataka ne iskorištava se u potpunosti. Nedostatak pristupa kapitalu za *start-up* i *scale-up* poduzeća i dalje je važno pitanje koje otežava digitalne inovacije.

Ključni pokazatelj uspješnosti za digitalno desetljeće (1)	Rumunjska				EU		Cilj digitalnog desetljeća do 2030.	
	DESI za 2024. (2023. godina)	DESI za 2025. (2024. godina)	Godišnji napredak	Nacionalni smjer djelovanja 2024. (3)	DESI za 2025.	Godišnji napredak	RO	EU
Pokrivenost fiksnom mrežom vrlo velikog kapaciteta (VHCN)	95,0 %	95,9 %	0,9 %	—	82,5 %	4,9 %	99,0 %	100 %
Pokrivenost svjetlovodom do korisničkog prostora (FTTP)	95,0 %	95,7 %	0,8 %	—	69,2 %	8,4 %	99,0 %	—
Ukupna pokrivenost 5G mrežom	32,8 %	46,8 %	42,7 %	33,0 %	94,3 %	5,9 %	62,0 %	100 %
Rubni čvorovi (procjena)	5	11	120,0 %	—	2 257	90,5 %	—	10 000
MSP-ovi koji imaju barem osnovnu razinu digitalnog intenziteta (2)	—	69,1 %	14,7 %	—	72,9 %	2,8 %	75,0 %	90 %
Računalstvo u oblaku	15,5 %	—	—	—	—	—	40,0 %	75 %
Umjetna inteligencija	1,5 %	3,1 %	103,3 %	—	13,5 %	67,2 %	10,0 %	75 %
Analitika podataka	21,9 %	—	—	—	—	—	15,0 %	75 %
Umjetna inteligencija ili računalstvo u oblaku ili analitika podataka	28,7 %	—	—	—	—	—	—	75 %
Jednorozi	0	0		—	286	4,4 %	—	500
Barem osnovne digitalne vještine	27,7 %	—	—	—	—	—	50,0 %	80 %
Stručnjaci za IKT	2,6 %	2,8 %	7,7 %	—	5,0 %	4,2 %	4,0 %	~10 %
Prijava sustava elektroničke identifikacije		Da						
Digitalne javne usluge za građane	52,2	62,7	20,2 %	—	82,3	3,6 %	100,0	100
Digitalne javne usluge za poduzeća	50,0	55,1	10,2 %	—	86,2	0,9 %	100,0	100
Pristup elektroničkim zdravstvenim zapisima	58,6	75,1	28,2 %	—	82,7	4,5 %	—	100

(1) Vidjeti metodološku napomenu za opis pokazatelja i druge metrike.
(2) U DESI-ju za 2025. navodi se 4. verzija indeksa digitalnog intenziteta, koja je usporediva s vrijednošću indeksa digitalnog intenziteta iz DESI-ja za 2023. (koji se odnosi na 2022. godinu) za izračun godišnjeg napretka. Nije usporediva s nacionalnim smjerom djelovanja koji se temelji na 3. verziji indeksa.

(3) Postotak ostvarenja nacionalnog smjera djelovanja ako je on naveden u nacionalnom planu i ako je pokazatelj izmjeren u DESI-ju za 2025. (2024. godina).

Prema specijalnom istraživanju Eurobarometra o digitalnom desetljeću 2025. 62 % rumunjskih građana smatra da im digitalizacija svakodnevnih javnih i privatnih usluga olakšava život. Nadalje, 77 % građana smatra da su koraci koje poduzimaju javna tijela važni za suzbijanje i ublažavanje problema lažnih vijesti i dezinformacija na internetu. Naposljetku, 77 % ih smatra da je konkurentnost važna kako bi se europskim poduzećima omogućilo da rastu i postanu „europski predvodnici" koji se mogu natjecati na globalnoj razini.

Konkurentan, suveren i otporan EU zahvaljujući tehnološkom vodstvu

Rumunjska je i dalje predvodnik EU-a u povezivosti, čak i u rijetko naseljenim područjima, te ima najveću stopu upotrebe brzog interneta >100 Mbps u EU-u, a za veze >1 Gbps na trećem je mjestu. Međutim, unatoč snažnom rastu u odnosu na prethodnu godinu, Rumunjska i dalje ostvaruje slabe rezultate u području 5G mreže, što se odnosi i na pokrivenost i na dodjeljivanje spektra. U tom području postoji znatan potencijal za rast i moglo bi se učiniti mnogo više kako bi se promicale prednosti 5G povezivosti, osobito način na koji bi ona mogla doprinijeti proizvodnom sektoru i sektoru trgovine među poduzećima u državi.

Rumunjska polako jača svoj položaj u području ključnih tehnologija. Nedavno je donijela nacionalnu strategiju za kvantnu tehnologiju i najavila inicijativu koja će dovesti do ulaganja u iznosu od 420 milijuna EUR (NRRP) u istraživanje, razvoj i proizvodnju poluvodiča za automobilsku industriju. Taj pristup, koji uključuje europska poduzeća, sveučilišta i MSP-ove, ima potencijal za srednjoročno i dugoročno stvaranje snažnog ekosustava poluvodiča.

Rumunjska nema poduzeća jednoroge u području IKT-a i digitalnih tehnologija. Njezinom ekosustavu *start-up* poduzeća potrebni su bolji uvjeti za pristup kapitalu, osobito rizičnom, kako bi se nastavio razvijati. Kad je riječ o kibernetičkoj sigurnosti, rumunjski građani manje se bave zaštitom svojih podataka na internetu nego što je to prosjek građana EU-a. Rumunjska je Direktivu NIS 2 prenijela u nacionalno zakonodavstvo tako što je donijela izvanrednu odluku.

Zaštita i jačanje položaja građana i društva u EU-u

Rumunjska znatno ulaže u digitalizaciju svojih javnih usluga i povećanje ukupne razine digitalnih vještina. To je dugotrajan proces koji zahtijeva snažnu političku volju, jasan program i kontinuirano potvrđivanje predanosti ulaganjem napora i sredstava kako bi polučio rezultate.

Rumunjska je i dalje na posljednjem mjestu u području osnovnih digitalnih vještina, ali poduzima znatne korake kako bi riješila taj problem, i to uz veći proračun za obrazovanje te programe za osposobljavanje nastavnika i optimizaciju postupka obrazovanja. Važno je da se koncept stjecanja potrebnih digitalnih vještina uključi u kurikulume i da se smatra ključnim pokazateljem uspješnosti u koji je potrebno ulagati tijekom cijelog ciklusa učenja.

Kad je riječ o stručnjacima za IKT, Rumunjska ima velik broj osoba s diplomom, ali ne može zadržati te talente u državi. Čini se da broj stručnjaka za IKT stagnira, što bi moglo ugroziti cilj te države za 2030.

U Rumunjskoj je vidljiv dosljedan obrazac snažnog rasta digitalizacije javnih usluga, ali apsolutni rezultati države i dalje su ispod prosjeka EU-a. Trenutačno se najavljuju ili provode veliki projekti koji bi trebali promijeniti način pružanja javnih usluga, ali za to će biti potrebni odgovarajući razvoj i

održavanje s vremenom. Javnim subjektima koji provode te projekte trebalo bi osigurati potrebne resurse (financiranje, upravljanje projektima, stručnjaci za IKT) kako bi ih nastavili provoditi nakon završetka izvornog ugovora. Moglo bi se razmotriti i pojednostavnjenje više postojećih projekata koji su predstavljeni kao „jedinstvena kontaktna točka”.

Kad je riječ o e-zdravstvu, Rumunjska je postupno poboljšala svoje rezultate, ali nisu dostupne sve vrste podataka, a manje od 50 % pružatelja zdravstvene zaštite povezano je i dostavlja podatke. U pripremi je nova strategija za digitalizaciju zdravstvenog sustava. Nova platforma zdravstvenog osiguranja, koja bi trebala zamijeniti postojeću, očekuje se 2026.

Iskorištavanje digitalne transformacije za pametno ozelenjivanje

Kad je riječ o napretku u usporednoj tranziciji, Rumunjska polako napreduje kad je riječ o integriranom pristupu ozelenjivanju digitalne infrastrukture i o praćenju smanjenja emisija.

Nacionalni strateški plan za digitalno desetljeće

Rumunjska nije dostavila ažurirani nacionalni plan za digitalno desetljeće. S obzirom na početno stanje u Rumunjskoj, u planu se utvrđuju ambiciozni ciljevi, posebno u pogledu korištenja digitalnih usluga i broja stručnjaka za IKT.

Općenito, plan je presudan dokument za osiguravanje odgovornosti i nadzora nad koracima potrebnima za postizanje nacionalnih ciljeva. Rumunjska vlada službeno ga je donijela u listopadu 2024.

Plan se sastoji od 98 mjera s proračunom od 3,6 milijardi EUR (1,01 % BDP-a), od čega je znatan udio iz Nacionalnog plana za oporavak i reforme. Glavni je naglasak na digitalizaciji javnih usluga i povećanju digitalnih vještina. Čini se da se manji prioritet daje digitalizaciji poduzeća i naprednim tehnologijama (poluvodiči, kvantno računalstvo, rubni čvorovi). Slično kao i 2023., Rumunjska nije navela ciljeve za e-zdravstvo, kvantne tehnologije, rubne čvorove i poluvodiče. Nije revidiran nijedan od postojećih ciljeva.

Financiranje i projekti u digitalnom sektoru

Rumunjska je digitalnom sektoru dodijelila 22 % ukupnog iznosa svojeg plana za oporavak i otpornost (5,8 milijardi EUR)[1]. Osim toga, u okviru kohezijske politike je za nastavak njezine digitalne transformacije namijenjeno 2,7 milijardi EUR, odnosno 9 % ukupnih sredstava kohezijske politike te zemlje[2]. Rumunjska je članica EDIC-a EUROPEUM. Izravno sudjeluje u važnom projektu od zajedničkog europskog interesa u području mikroelektronike i komunikacijskih tehnologija (VPZEI ME/CT). Osim toga, Rumunjska je država sudionica Zajedničkog poduzeća EuroHPC i Zajedničkog poduzeća za čipove.

[1] Udio dodijeljenih financijskih sredstava kojima se doprinosi digitalnim ciljevima izračunan je na temelju Priloga VII. Uredbi o Mehanizmu za oporavak i otpornost. Posljednji put ažurirano: 16. svibnja 2025.

[2] Taj iznos uključuje sva ulaganja koja su u programskom razdoblju kohezijske politike 2021. – 2027. posebno namijenjena digitalnoj transformaciji ili joj znatno doprinose. Izvor financiranja su Europski fond za regionalni razvoj, Kohezijski fond, Europski socijalni fond plus i Fond za pravednu tranziciju.

Rumunjska

Rumunjska je doprinijela Akceleratoru dobrih praksi[3] tako što je podijelila jedan primjer dobre prakse u okviru klastera za digitalne vještine (Vještine u području naprednih tehnologija za MSP-ove).

Digitalna prava i načela

Prema popratnoj studiji Rumunjska je relativno aktivna u provedbi **Europske deklaracije o digitalnim pravima i načelima** te provodi ukupno 62 inicijative, od kojih su dvije nove inicijative pokrenute 2024. Rumunjska je najaktivnija u području stavljanja digitalne transformacije u službu ljudi. Utvrđeno je da je manje aktivna u području pravednog digitalnog okruženja i održivosti. Čini se da mjere u području stavljanja digitalne transformacije u službu ljudi imaju najveći učinak u praksi, za razliku od mjera koje se odnose na slobodu izbora.

Preporuke

- **Digitalne javne usluge:** nastaviti izdvajati potrebna sredstva (financiranje, upravljanje projektima, stručnjaci za IKT) za digitalizaciju javnih usluga, i u razdoblju nakon početne uspostave (održavanje i potpora). Moglo bi se razmotriti i pojednostavnjenje više postojećih projekata koji su predstavljeni kao „jedinstvena kontaktna točka".
- **Osnovne digitalne vještine**: nastaviti primjenjivati osnovne digitalne vještine kao temeljnu sastavnicu postupka obrazovanja i za nastavnike i za učenike. Usredotočiti se na usavršavanje, posebno zaposlenika u privatnom sektoru i starijeg stanovništva.
- **E-zdravstvo**: nastaviti proširivati izvore podataka dostupne na internetu. Donijeti i provesti novu strategiju za digitalizaciju zdravstvenog sustava, pri čemu bi trebalo uzeti u obzir potrebe korisnika i jednostavnost upotrebe.
- **Stručnjaci za IKT i napredne vještine**: jačati digitalne vještine MSP-ova pojednostavnjenjem mjera potpore i uključivanjem dionika kako bi se utvrdile potrebe tržišta. Pronaći načine za privlačenje i zadržavanje talenata u području IKT-a.
- **Jednorozi**: Rumunjska bi na temelju postojećih programa trebala utvrditi načine za podupiranje rasta poduzeća i diversifikaciju mogućnosti financiranja za inovativna poduzeća.
- **Uvođenje naprednih tehnologija**: nastaviti s radom, među ostalim putem europskih centara za digitalne inovacije, kako bi se povećalo uvođenje usluga u oblaku i usluga umjetne inteligencije u poduzećima svih veličina. Nastaviti povećavati broj uvedenih rubnih čvorova i povezati ta nastojanja s radom na poluvodičima, kvantnim tehnologijama i internetu stvari.
- **5G**: povećati ukupnu pokrivenost 5G mrežom, među ostalim u pojasu 3,4 – 3,8 GHz, kao i dodjeljivanje spektra.
- **Usporedna digitalna i zelena tranzicija**: osmisliti sveobuhvatnu strategiju za usklađivanje digitalizacije s ciljevima zaštite okoliša.

[3] Akcelerator dobrih praksi (BPA) platforma je koja državama članicama omogućuje razmjenu uspješnih mjera i poteškoća na koje nailaze u nastojanjima da ostvare svoje ciljeve digitalnog desetljeća. Primjeri najbolje prakse dostupni su državama članicama u repozitoriju Akceleratora najbolje prakse i predstavljaju se na redovitim radionicama koje su trenutačno usmjerene na tri tematska klastera: digitalne vještine, zelenu informacijsku tehnologiju i uvođenje digitalnih tehnologija.